

SIVISTYSLAUTAKUNTA

SIVISTYSLAUTAKUNTA VUONNA 2023

Jäsen

Hiltunen Henna, pj.
Jäppinen Tommi, vpj.
Haapala Waltteri
Iskala Jonna
Juha Kinnunen
Niina Laitinen
Morko Miina
Pitkänen Katja
Reinikka Niko

Henkilökohtainen varajäsen

Roininen Johanna
Heino Jari
Kekäläinen Petri
Manninen Soili
Haaranen Ari
Suhonen Raija
Karjalainen Juha
Ollikainen Milla
Holopainen Jani

SIVISTYSPALVELUT

Sitovuus: koko palvelualue, valtuusto, brutto

Vastuuhenkilö: sivistysjohtaja Antti Jokikokko

Toiminta-ajatus

Sivistyspalvelut tuottaa kunnan kasvatus, opetus sekä vapaa-ajanpalvelut ja se sisältää seuraavat tulosalueet; *opetuspalvelut, varhaiskasvatuspalvelut, kansalaisopisto, kirjasto, liikuntapalvelut sekä nuoriso- ja kulttuuripalvelut.*

Sivistyspalvelujen tehtävänä on tukea lasten ja nuorten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista. Sivistyspalvelut tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuden itsensä kehittämiseen ja virikkeelliseen vapaa-aikaan.

Sisältää valtuustoon sitovana seuraavat tulosalueet:

Tulosalue	Toimintamenot	Toimintatulot	Toimintakate
Opetuspalvelut			
Varhaiskasvatuspalvelut			
Kansalaisopisto			
Kirjasto			
Liikuntapalvelut			
Nuoriso- ja kulttuuripalvelut			
Sitovuustaso yhteensä			

Toiminnalliset muutokset ja riskien toteutuminen

Vuoden 2023 talousarviossa sivistyspalveluiden keskeisiksi muutoksiksi arvioitiin seuraavat:

- lasten ja nuorten määrä,
- lasten ja nuorten tuen tarve,
- tilapäistä suojaa hakevat ukrainalaiset,
- vapaa-aikapalvelujen muuttuva toimintakenttä,

- hyvinvointialueen toiminnan käynnistyminen,
- sisäilmaongelmien ratkaiseminen.

Syntyvyys on ollut Siilinjärvellä laskeva vuodesta 2014 lähtien (v. 2013 syntyi 269 lasta, v. 2016 syntyi 222 lasta, v. 2020 syntyi 164 ja v. 2022 syntyi 174 lasta). Vuoden 2023 aikana Siilinjärvellä syntyi 160 lasta, joten syntyvyyden alhaisuudesta näyttää muodostuvan pysyvämpi ilmiö. Muuttoliike on kuitenkin osittain kompensoinut syntyvyyden laskua. Toistaiseksi lasten määrän vähentyminen on näkynyt ennen kaikkea varhaiskasvatuksessa. Lasten määrän vähentyessä varhaiskasvatuksen asiakaspaikkojen määrää on vähennetty ja tullaan jatkossakin vähentämään palvelutarvetta vastaavasti. Vuoden 2023 aikana on valmisteltu päiväkotitoiminnan lopettamista Kunnanpaikan tilojen osalta 1.8.2024 alkaen.

Varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja nuorisotyössä on selkeästi havaittavissa se, että tuen tarpeisten lasten ja nuorten määrä on kasvanut. Siilinjärven kunta on saanut Opetus- ja kulttuuriministeriöltä valtionavustusta tehostetun ja erityisen tuen järjestämiseen varhaiskasvatuksessa vuosina 2022–23. Vuoden 2023 aikana hanketta on toteutettu suunnitellusti ja esimerkiksi perheiden kanssa työskentelevistä varhaiskasvatuksen sosionomeista on saatu erinomaisia kokemuksia. Perusopetuksessa on ollut käynnissä sitouttavan koulu yhteistyön pilottihanke ja yhteisöllisen opiskelu huollon hanke. Molemmissa hankkeissa pyritään vastaamaan oppilaiden tuen tarpeen kasvuun, lisäämään koulun yhteisöllisyyttä sekä kehittää uusia toimintatapoja tukea oppilaan mielen hyvinvointia. Perusopetuksen osalta vuoden 2023 talousarvio sisälsi määrärahan erityisopetuksen ja oppilaanohjauksen vahvistamiseen 1.8.2023 alkaen. Nuorisotyössä aloitettiin 1,5-vuotinen koulunuorisotyön hanke ja talousarvio sisälsi kuntarahoitusosuuden myös Wörtti-hankkeeseen. Wörtti ei kuitenkaan käynnistynyt vuoden 2023 aikana.

Ukrainan kriisin seurauksena Siilinjärvelle on saapunut paljon tilapäistä suojaa hakevia ukrainalaisia. Osa tulijoista on lapsia ja nuoria. Maahanmuuttajat opiskelevat ensimmäisen vuoden ns. maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavassa opetuksessa. Kevätlukukaudella 2023 valmistava opetus järjestettiin kahdessa erillisessä ryhmässä. Lisäksi ukrainalaisia lapsia on ollut varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen piirissä. Kansalaisopisto on järjestänyt ukrainalaisille aikuisille suomen kielen opetusta.

Liikunta- ja hyvinvointineuvonnan kehittämiseksi on nähty selkeä tarve jo useiden vuosien ajan. Vuoden 2023 talousarvio mahdollisti liikunta- ja hyvinvointineuvonnan vahvistamisen yhdellä uudella työntekijällä.

Nuorisopalveluiden toimesta on organisoitu toimintaa uuteen sisäiskeittihalliin. Ko. toiminta on osoittautunut erittäin tarpeelliseksi ja suosituksi. Koulunuorisotyö on aloitettu hankerahoituksen turvin.

Avustusten jakamisesta vuodesta 2023 alkaen päättää hyvinvointijaos, vaikka avustusmäärärahat ovat pääsääntöisesti liikunnan ja nuoriso- ja kulttuuripalveluiden tulosalueiden talousarviossa. Hyvinvointijaos on jakanut kevään 2023 aikana yhdistysten avustukset. Avustusten tarve on ollut suurta ja hyvinvointijaos on jakanut talousarviossa varattua enemmän avustusmäärärahaa.

Sivistyspalveluissa hyvinvointialueen toiminnan aloituksella on merkitystä ennen kaikkea opiskelu huollon yksilökohtaisiin palveluihin, kun esimerkiksi koulukuraattorit, -terveydenhoitajat ja -psykologit ovat siirtyneet hyvinvointialueen työntekijöiksi. Hyvinvointialueen toiminta ei ole käynnistynyt toivotulla tavalla. Merkittävimmät haasteet ovat liittyneet psykologien rekrytointiin. Hyvinvointialue ei ole pystynyt rekrytoimaan riittävää määrää koulupsykologeja, mikä on näkynyt osalla kouluista psykologipalveluiden puuttumisena.

Vuoden 2023 talousarviossa tunnistettiin seuraavat riskit:

- sisäilmaongelmat,

- varhaiskasvatuspalveluiden tarpeeseen ja lainsäädännöllisiin muutoksiin liittyvät riskit,
- lasten ja nuorten tuen tarpeen lisääntyminen,
- pätevän henkilöstön saatavuus.

Talousarviossa tunnistetuille riskeille on asetettu myös hallintotoimenpiteitä. Esimerkiksi tuen tarpeen lisääntymiseen vastataan talousarvion sisältämällä uusilla resursseilla.

Sisäilmaongelmien osalta keskeisessä roolissa on sisäilmakorjaukset, rakennushankkeet ja sisäilmaongelmien ennakoiva selvittäminen. Vuoden 2023 aikana sisäilmaongelmien osalta on tehty seuraavia toimenpiteitä:

- Ahmon koulukeskuksen ja Siilinlahden koulun rakentamishankkeet ovat käynnistyneet.
- Siilinkosken päiväkodin rakennustyöt ovat käynnissä ja uusi päiväkotikoti valmistuu kesällä 2024.
- Pöljän koulussa ja päiväkodissa on tehty rakennetutkimuksia, joiden perusteella on tehty korjaustoimenpiteitä kesän 2023 aikana.
- Suininlahden koulun käyttöön rakentui väistötilaa kesän 2023 aikana.

Riskeistä osin on realisoitunut kelpoisen henkilöstön saatavuus. Tämä koskee ennen kaikkea varhaiskasvatuksen opettajia ja erityisopettajia sekä perusopetuksen erityisopettajia. Näihin tehtäviin on jouduttu määräaikaaisesti rekrytoimaan henkilöstöä, jolla ei ole lainsäädännön mukaista kelpoisuutta tehtäviin.

Varhaiskasvatuksessa on myös realisoitunut asiakasmaksuihin liittyvä riski. Lakimuutoksella alennettiin varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja 1.3.2023 alkaen. Asiakasmaksujen alenemista ei ollut huomioitu talousarviossa, koska lakimuutos säädettiin vasta talousarviolaadinnan jälkeen. Tämän takia varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuotot alittavat talousarvion. Asiakasmaksujen alenemiselle on myös vaikutusta palvelusetelin hintaan, jolloin palvelusetelikustannukset ylittivät talousarvion.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2023

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Valtuustokauden tavoite 2022–2025	Tavoite ja -taso	Vastuutaho	TOTEUTUMINEN
KETTERÄ KEHITTÄJÄ			
1.1 Palveluverkko vastaa kuntalaisten tarpeita laadullisesti, alueellisesti ja määrällisesti	<p>Palveluverkon ajantasaisuuden seuranta ja vastaavuus tulevaisuuden tarpeisiin</p> <p>Asiakkaiden arviointikyselyissä keskiarvo vähintään 3, jos käytössä on 4 portainen asteikko. Vastaava taso, mikäli käytössä jokin muu asteikko.</p>	Opetus- ja varhaiskasvatus palvelut, kansalaisopisto	<p>Päiväkotiverkon karsiminen luopumalla Kunnonpaikan päiväkotitilasta 1.8.2024.</p> <p>Perusopetuksen arviointikyselyn tulokset:</p> <ul style="list-style-type: none"> - huoltajat 3,2 - oppilaat 3,1 - henkilökunta 3,0 <p>Varhaiskasvatuksen arviointikyselyn tulokset:</p> <ul style="list-style-type: none"> - huoltajat 3,7 - henkilökunta 3,5 <p>(kyselyissä 4-portainen asteikko).</p>

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Valtuustokauden tavoite 2022-2025	Tavoite ja -taso	Vastuutaho	TOTEUTUMINEN
			Kansalaisopiston kurssipalaute lv. 2022-2023 oli ka. 4,25 asteikolla 1-5. Tavoitetaso 4,5.
1.2 Ajasta ja paikasta riippumattomat palvelut ovat kuntalaisten käytössä	Kehitetään vapaa-aikapalveluiden sähköisiä tilavarouksia, verkkomaksamista, avustusjärjestelmää	Vapaa-aikapalvelut	Verkkomaksaminen otettu kirjastotoimessa käyttöön syksyn aikana ja sen käyttöä laajennettu muussa vapaa-aikatoimessa. Avustusten sähköinen haku ei toteutunut.
1.4 Yhdistysten toimintaedellytysten ja kuntayhteistyön vahvistaminen	Yhteistyön kehittäminen ja olemassa olevan toiminnan arviointi	Vapaa-aikapalvelut	Digit. tilavaraus ja verkkomaksu osittain käytössä ja järjestöjen kanssa yhteistyötä kehitetään mm. tätä kautta
1.5 Kokeileva organisaatiokulttuuri ja uudet kokeilut	Opiskeluhuollon ja tuen kehittäminen Lukiokoulutuksen vetovoimaisuus Osallistavan budjetoinnin pilotoinnit Kirjastotoimen palvelutarjonnan kokeilut Kansalaisopiston uudet toimintatavat	Opetus- ja varhaiskasvatus palvelut, kirjasto, kansalaisopisto	Opiskeluhoitoa on kehitetty kahdessa eri hankkeessa. Oppilaiden tarvitsemää tukea on pystytty parantamaan uusien erityisopettajien myötä. Lukiokoulutusta on markkinoitu aktiivisesti. Tästä huolimatta opiskelijamäärä on laskeva. Opiskelijarekrytointiin tuo haastetta nykyiset sisäilmaongelmaiset tilat. Lapsiparlamentti mukana osallistavassa budjetoinnissa. Osallistavaa budjetointi kokeiltu pienesti HVAn kanssa vanhus- ja vammaispalveluissa. Verkkomaksaminen laajennettu muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta koskemaan

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET

Valtuustokauden tavoite 2022–2025	Tavoite ja -taso	Vastuutaho	TOTEUTUMINEN
			<p>kaikkia kansalaisopiston kursseja.</p> <p>Kansalaisopisto siirtyi syksyllä 2023 kokonaan sähköisiin päiväkirjoihin ja sopimuksien allekirjoituksissa Visma Signin käyttöön.</p>
HYVINVOIVA ARKI			
<p>2.1 Virikkeellisen asuin- ja toimintaympäristön kehittäminen</p>	<p>Tarvetta vastaava liikuntapaikkaverkosto ja lähiliikuntapaikkojen kehittäminen</p> <p>Monipuoliset ja kuntalaisten tarpeita vastaavat kirjastopalvelut</p> <p>Koulunuorisotyön ja oppilaitosyhteistyön kehittäminen</p>	<p>Vapaa-aikapalvelut</p>	<p>Simpan ulkokuntoilukatos ja Toivalan koulun monitoimikenttä valmistui.</p> <p>Pääkirjastossa pyritty edelleen tehostamaan automaattien käyttöä neuvonnalla ja ohjauksella.</p> <p>Koulunuorisotyön hanke on käynnissä.</p>
<p>2.1 Lasten ja nuorten terveen kasvun ja hyvän oppimisen mahdollistaminen</p>	<p>Lasten/nuorten kasvaneeseen tuen tarpeeseen vastaaminen</p> <p>Nykyisen oppimiskäsityksen mukaiset oppimisympäristöt kaikissa kouluissa ja varhaiskasvatuksessa</p>	<p>Opetuspalvelut, varhaiskasvatuspalvelut</p>	<p>Perusopetukseen perustettu uusia erityisopettajan virkoja 1.8.2023 lähtien. Varhaiskasvatuksessa tuen hanke.</p> <p>Kouluissa on uusittu vanhentunutta kalustoa talousarvion määrärahojen puitteissa.</p>
<p>2.2 Yhteisöllisyyden vahvistaminen ja yksinäisyyden ehkäiseminen (kuntalaiset & kunnan työntekijät)</p> <p>Lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen</p>	<p>Vahvistetaan yhteisöllisyyttä kokonaisvaltaisesti ryhmätasolta kaikkien kuntalaisten tasolle</p> <p>Uusien toimintatapojen pilotointi tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa.</p>	<p>Opetuspalvelut, vapaa-aikapalvelut</p>	<p>Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamisessa on hyödynnetty mm. Hyvänmielen taitomerkkiä sekä oppilashuollon hankkeita. Turvataitokasvatukseen valmisteltu ns. "turvareppua", joka otetaan käyttöön vuonna 2024.</p>

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Valtuustokauden tavoite 2022-2025	Tavoite ja -taso	Vastuutaho	TOTEUTUMINEN
2.3 Kunnan palveluiden tuottaminen sisäilmaltaan terveellisissä ja turvallisissa tiloissa	Kaikki yksiköt toimivat sisäilmaltaan turvallisissa toimitiloissa viimeistään vuonna 2027.	Opetus- ja varhaiskasvatus palvelut, kansalaisopisto, kirjasto	Ahmon koulukeskuksen ja Siilinlahden koulun rakennushankkeiden aloitus. Siilinkosken päiväkodin rakentaminen käynnissä. Pöljän koulussa ja päiväkodissa sisäilmakorjauksia. Suininlahden koululle väliaikaisia tiloja. Kansalaisopistolle ei ole korvaavia tiloja Taitolalle (pääkirjasto) eikä Päivärinteen koulun salille v. 2023. Kts. Ahmon koulukeskuksen ja Siilinlahden koulun rakennushankkeet.
2.3 Koulukiusaamiseen puuttumisen tehostaminen ja kiusaamisen ennaltaehkäisy	Uusien menetelmien käyttöönotto ja vakiintuneiden menetelmien vaikuttavuuden seuranta.	Opetuspalvelut	Koulukiusaamista seurataan mm. perusopetuksen arviointikyselyssä huoltajille ja oppilaille. Keväällä -23 järjestetyn kyselyn perusteella kiusaamisen yleisyys on aikaisempien vuosien tasolla, samoin siihen puuttuminen. Ehkäisevää työtä vahvistettu (mm. tunnetaitokoulutus).
2.4 Yksilön ja perheiden voimavarojen tukeminen, hyvinvointia uhkaavien riskitekijöiden minimointi ja oikea-aikainen tukeminen	Varmistetaan oppivelvollisuuden täysimääräinen toteutuminen. Vahvistetaan liikunta- ja hyvinvointineuvontaa	Opetuspalvelut Liikuntapalvelut	Kolme oppilasta ei saanut perusopetuksen päättötodistusta keväällä 2023. Liikunta- ja hyvinvointineuvoja aloittanut 5/2023
2.4 Ennalta ehkäisevän päihdetyön vahvistaminen	Ehkäisevän päihdetyön näkyvyys, henkilöstön koulutukset, yhteistyörakenne	Ehkäisevä päihdetyö yhteistyössä kunnan palvelualueiden kanssa	EPT yhteistyö mm. MAD ja yläkoulujen sekä ammattilaisten ja HVA alueen kanssa. Ostokokeet toteutettu.

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET

<i>Valtuustokauden tavoite 2022–2025</i>	<i>Tavoite ja -taso</i>	<i>Vastuutaho</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
	hyvinvointialueen kanssa		
2.5 Kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspinnat tunnistetaan ja sovitaan tehtävistä	Toimivat käytänteet opiskeluhuollossa muuttuneessa toimintaympäristössä	Opetuspalvelut, varhaiskasvatus palvelut	Maakunnallinen opiskeluhooltotyöryhmä on nimetty. Haasteena henkilöstön rekrytointivaikeudet HVA:lla.

Tavoitteiden riskiarviot

Pätevän henkilöstön saatavuus on haaste tietyssä tehtävissä. Mikäli ei saada rekrytoitua kelpoista henkilöstöä, voi tällä olla vaikutusta palvelun laatuun.

TOTEUTUMINEN:

Varhaiskasvatuksen osalta kaikkiin tehtäviin ei ole saatu rekrytoitua pätevää henkilöstöä. Samoin erityisopetuksessa kaikkiin tehtäviin ei ole saatu rekrytoitua pätevää henkilöstöä.

Palvelualueen useissa toimitiloissa on sisäilmaongelmia. Näistä tiloista toiminta on siirretty pääsääntöisesti muihin tiloihin. Osassa ongelmallisia tiloja toiminta kuitenkin vielä jatkuu.

TOTEUTUMINEN:

Suininlahden koulun käyttöön valmistui kesän -23 aikana väistötilaa. Lisäksi Pöljän koulussa on tehty sisäilmakorjauksia.

Käytössä olevat resurssit vs. palveluntarve ja niiden yhteensovittaminen.

TOTEUTUMINEN:

Nuorisotoimessa on turvauduttu ns. keikkatyöntekijöihin, jotta nuorisotaloja on pystytty pitämään auki tarvetta vastaavasti. Tämä aiheuttaa ylitystä talousarvioon. Opetuspalveluissa erityisopetuksen resurssia vahvistetaan suunnitellusti lv. 2023–24 alusta lukien.

Talousarviossa arvioitiin, että perusopetuksen oppilasmäärä kääntyy laskuun syksyllä 2023. Ukrainalaisten lasten ja nuorten takia oppilasmäärä säilyi ennallaan. Arvioitua suurempi oppilasmäärä aiheutti talousarviomäärärahojen ylittymistä opetuksen osalta.

Talousarvion toteutuminen

Sivistyspalveluiden ulkoiset toimintatuotot ylittivät talousarvion noin 698 000 eurolla. Toimintatuotoissa myyntituotot ylittyivät, koska niin perusopetus-, kuin varhaiskasvatuspalveluissa oli arvioitua enemmän asiakkaita muista kunnista. Maksutuotot alittivat talousarvion, koska talousarviossa ei oltu huomioitu lakimuutoksesta johtunutta varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen alenemaa. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuottojen alenemaa kompensoi kuitenkin IP-maksujen ja kansalaisopiston kurssimaksujen arvioitua suurempi kertymä. Talousarvion hanketuotot oli arvioitu talousarvion valmisteluhetkellä saatujen hankepäätösten perusteella. Sen jälkeen tuli haettavaksi useita eri hankkeita, joihin on saatu positiivinen rahoituspäätös. Tämän takia hanketuotot ylittivät talousarvion. Hanketulot näkyvät myös menoina ja ne osaltaan selittävät menojen ylittymistä.

Ulkoiset toimintakulut ylittivät talousarvion noin 1 885 000 eurolla. Kun huomioidaan myös sisäiset kulut, ylitys on 1 916 000 euroa.

Henkilöstökulujen ylittyminen (n. 1 133 000 €) selittyy mm. arvioitua suuremmista; hankekuluista, palkankorotuksista (kertaerä), sijaiskuluista sekä lomapalkkavelan kasvamisesta. Palkansivukulut ylittyivät vastaavasti.

Ulkoiset palvelun ostot ylittivät talousarvion noin 634 000 eurolla. Merkittävin ylitys tapahtui varhaiskasvatuksen palvelusetelikuluissa, jotka ylittivät 312 000 eurolla. Ylittyminen johtuu mm. asiakasmaksujen alenemisesta, joka nostaa palvelusetelikustannuksia sekä palvelusetelin indeksikorotuksesta. Perusopetuksen oppilaista arvioitua suurempi osa oli perusopetuksessa muilla koulutuksenjärjestäjillä, mikä lisäsi asiakaspalveluiden ostamisen tarvetta. Lisäksi ylitystä tapahtui mm. alueiden kunnossapidossa (liikuntapaikat), puhtaanapitopalveluissa (jätevesi) sekä pienemmässä määrin koulukuljetuksissa ja muissa matkustamiseen liittyvissä palveluissa (hankkeet).

Aineet, tarvikkeet ja tavarat alittivat talousarvion noin 70 000 eurolla. Tämä johtui arvioitua pienemmistä kalustohankinnoista.

Ulkoiset vuokrat ylittivät talousarvion noin 176 000 eurolla. Ennen kaikkea ylittyi koneiden ja laitteiden vuokrat (laitteiden hinnan nouseminen) sekä vähäisemmässä määrin rakennusten vuokrat (Suininlahden koulun vuokraviipale oli arvioitua kalliimpi).

Tulot

• Myyntituotot	+ 211 000 €
o kotikuntakorvaukset	+ 33 000 €
o myyntituotot kunnilta	+ 68 000 €
o muut myyntituotot	+ 92 000 €
• Maksutuotot	- 72 000 €
o päivähoidon asiakasmaksut	- 97 000 €
• Tuet ja avustukset	+ 550 000 €

Menot

• Henkilöstökulut	+ 1 133 000 €
o Palkat ja palkkiot	+ 940 000 €
o Henkilösivukulut	+ 243 000 €
• Palvelujen ostot (ulk)	+ 634 000 €
o asiakaspalveluiden ostot kunnilta	+ 120 000 €
o varhaiskasvatuksen palveluseteli	+ 312 000 €
o rakennusten ja ulkoalueiden kunnossapito	+ 64 000 €
o puhtaanapitopalvelut	+ 52 000 €
• Aineet, tarvikkeet, tavarat	- 70 000 €
• Vuokrat (ulk)	+ 176 000 €
o Koneet ja laitteet	+ 123 000 €

SIVISTYSPALVELUT

	TP 2022	TA 2023	Muutos	MB 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	m%
Myyntituotot (ulk.)	864 765	771 051	0	771 051	981 632	210 581	27,3
Myyntituotot (sis.)	30 208	46 400	0	46 400	39 679	-6 721	-14,5
Maksutuotot	1 266 729	1 116 500	0	1 116 500	1 044 213	-72 287	-6,5
Tuet ja avustukset	696 056	581 720	0	581 720	1 131 353	549 633	94,5
Vuokratuotot (ulk.)	29 985	36 000	0	36 000	31 559	-4 441	-12,3
Muut toimintatuotot	4 638	3 350	0	3 350	17 928	14 577	435,1
Toimintatuotot	2 892 380	2 555 021	0	2 555 021	3 246 365	691 344	27,1
Henkilöstökulut	-28 393 063	-29 603 349	0	-29 603 349	-30 736 769	-1 133 420	3,8
Palvelujen ostot	-6 466 773	-6 271 641	0	-6 271 641	-6 905 770	-634 129	10,1
Palvelujen ostot (sis.)	-5 255 142	-6 271 442	0	-6 271 442	-6 285 204	-13 762	0,2
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-1 161 458	-1 464 529	0	-1 464 529	-1 394 534	69 995	-4,8
Avustukset	-1 155 563	-1 136 450	0	-1 136 450	-1 152 007	-15 557	1,4
Muut toimintakulut (ulk.)	-4 484 291	-4 337 020	0	-4 337 020	-4 508 544	-171 524	4,0
Muut toimintakulut (sis.)	-6 512 831	-6 756 875	0	-6 756 875	-6 774 922	-18 047	0,3
Toimintakulut	-53 429 121	-55 841 306	0	-55 841 306	-57 757 750	-1 916 444	3,4
Toimintakate	-50 536 742	-53 286 285	0	-53 286 285	-54 511 385	-1 225 100	2,3
Poistot ja arvonalentumiset	-598 806	-511 022	0	-511 022	-463 313	47 709	-9,3
Vyörytystulot	405 572	0	0	0	403 220	403 220	0,0
Vyörytysmenot	-405 572	0	0	0	-403 220	-403 220	0,0

Opetuspalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: sivistysjohtaja Antti Jokikokko

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Sisäilmaongelmien ratkaiseminen ja modernit oppimisympäristöt

Koulujen sisäilmaongelmien ratkaiseminen on yksi osa parantaa palvelun laatua ja lisätä kunnan houkuttelevuutta lapsiperheiden asuinpaikkana.

Ahmon koulukeskuksen ja Siilinlahden koulun rakentamishankkeet etenivät talven ja kevään 2023 aikana kilpailutukseen. Urakkatarjoukset eivät mahtuneet valtuuston päättämään raamiin, joten valtuusto joutui korottamaan rakentamisen budjettia. Tekninen lautakunta valitsi toukokuussa rakennushankkeiden toteuttajaksi YIT:n. Rakennushankkeet ovat alkaneet vanhojen rakennusmassojen purkamisella.

Pöljän koulussa ja päiväkodissa tehtiin rakennetutkimuksia talvella 2023. Tutkimuksessa todettiin rakenneaurioita ja riskirakenteita. Kesän 2023 aikana kiinteistössä suoritettiin tiivistyskorjauksia ja vaihdettiin lattian muovimatot hengittävään lattiapinnoitteeseen. Suininlahden koulun käyttöön rakentui väistötilaa kesän 2023 aikana. Väistötiloissa on viisi luokkaa.

Yksi keino varmistaa hyvän oppimisen edellytykset on muuntuvat oppimisympäristöt, jotka tukevat toiminnallisuutta. Oppimisympäristöjen kehittämistä tehdään ennen kaikkea siinä yhteydessä, kun suunnitellaan ja otetaan käyttöön uusia tiloja. Lisäksi uusitaan koulujen vanhenevaa kalustoa. Vuoden 2023 aikana on uusittu koulujen vanhenevaa kalustoa, suoritettu Suininlahden koulun viipaleen kalustohankinnat sekä suunniteltu alustavasti Ahmon uuden koulukeskuksen ja Siilinlahden koulun kalustamista.

Kehittämishankkeet

Erilaiset kehittämishankkeet ovat yksi tapa parantaa opetuspalvelun laatua, ja ne tukevat kuntastrategian tavoitetta toiminnan ketterästä kehittämisestä. Vuonna 2023 opetuspalveluissa on käynnissä mm. seuraavat hankkeet:

- Harrastamisen Suomen malli ja koulujen kerhotoiminnan kehittäminen.
- Sitouttava koulu yhteistyön pilottihanke, jota toteutetaan yhteistyössä Iisalmen, Sonkajärven ja Lapinlahden kanssa. Hankkeen keskiössä on ehkäistä koulupudokkuutta. Hankkeen tuotoksena on syntynyt koululäsnäolo-käsikirja, jonka sivistyslautakunta on hyväksynyt käyttöön kokouksessa 20.6.2023 § 43.
- Oppimisen tuki ja inklusion kehittämisen hanke, jota toteutetaan yhteistyössä Kuopion, Iisalmen ja Varkauden kanssa. Hankkeessa on toteutettu erityisopetuksen rakenteen kehittämistä yhteistyössä muiden kuntien kanssa sekä luotu oppimisen tuen sivusto koulujen käyttöön.
- Koronaepidemian vaikutusten lieventäminen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa.
- Opiskeluhuollon (erityisesti yhteisöllinen) kehittäminen. Kehittämisessä painopisteenä on yhteisöllisen opiskeluhuollon kautta turvata oppilaiden mielenhyvinvointia mm. rakentamalla koulu yhteisöjen yhteisöllisyyttä.

Näihin hankkeisiin on saatu valtionavustusta Opetus- ja kulttuuriministeriöltä tai Opetushallitukselta. Edellä mainitut ovat euromääräisesti opetuspalveluiden merkittävimmät hankkeet. Näiden lisäksi opetuspalveluissa ja eri kouluilla on käynnissä useita pienempiä hankkeita (esim. koulujen KV-hankkeet).

Oppivelvollisuuden laajeneminen

Oppivelvollisuusikä on korotettu 18 ikävuoteen. Uudistus tulee voimaan portaittain. Opetuspalveluiden talousarviossa oli määräraha lukiokoulutuksen maksuttomuuteen niiden nuorten osalta, joita uudistus koskee (lukuvuonna 2022–23 lukion 1. ja 2. vuositason opiskelijat ja lukuvuonna 2023–24 lukion 1. - 3 vuositasojen opiskelijat). Määrärahalisäys vuodesta 2022 on noin 54 000 €.

Oppivelvollisuuden laajenemisen tavoitteena on ollut, että koko ikäluokka suorittaa toisen asteen koulutuksen. Jotta nuori pystyy suorittamaan toisen asteen koulutuksen, tulee perusopetus olla ensin suoritettuna. Niiden nuorten määrä, joilla perusopetus jää suorittamatta on kasvanut viime vuosien aikana huolestuttavasti, niin Siilinjärvellä, kuin valtakunnan tasolla. Keväällä 2023 Siilinjärven perusopetuksesta kirjattiin ulos kolme nuorta, joilla jäi nuorten perusopetus suorittamatta. He jatkavat oppivelvollisuuden suorittamista ns. TUVU-koulutuksessa.

Ukrainalaisten lasten opetus

Ukrainasta on saapunut merkittävä määrä henkilöitä Siilinjärvelle tilapäisen suojelun hakijoina. Osa näistä on lapsia ja nuoria. Perusopetusikäiset maahanmuuttajataustaiset lapset osallistuvat Suomessa maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavaan opetukseen. Kevätlukukaudella 2023 valmistavaan opetukseen on osallistunut noin 40 lasta ja nuorta. Valmistava opetusta ukrainalaisille oppilaille on järjestetty Ahmon ja Siilinlahden kouluissa. Valmistavan opetuksen jälkeen oppilaat siirtyivät perusopetuksen oppilaisiksi syksyllä 2023. Talousarviossa oli oletettu,

että perusopetuksen oppilasmäärä kääntyisi laskuun syksyllä 2023. Ukrainalaisten lasten ja nuorten vuoksi perusopetuksen oppilasmäärä pysyi kuitenkin ennallaan. Tämä tarkoitti arvioitua suurempaa tuntikehystä lukuvuodelle 2023–24, mikä aiheuttaa ylitystä talousarvion palkkamäärärahoissa.

Hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen

Hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen 1.1.2023 on vaikuttanut opetuspalveluissa ennen kaikkea opiskeluhooltoon, kun osa opiskeluhoollon työntekijöistä on siirtynyt hyvinvointialueen työntekijöiksi. Opiskeluhoollon sujuvuuden näkökulmasta on tärkeää, että tästä yhdyspinnasta saadaan toimiva, jotta palvelut pystytään toteuttamana saumattomasti. Pohjois-Savon tasolla opiskeluhoollon kehittämistä ja koordinoitua varten on perustettu HVA:n johdolla alueellinen opiskeluhoollon yhteistyöryhmä. Siilinjärveä ryhmässä edustaa kuntakohtaisen opiskeluhoollotyöryhmän puheenjohtaja, Siilinlahden koulun rehtori Tiina Tuuvio. Pohjois-Savon opiskeluhoollon yhteistyöryhmän lisäksi on perustettu HVA:n koilliselle alueella LAPE-työryhmä (Lapsi- ja perhepalvelut), joka toimii koillisella alueella kuntien ja HVA:n välisenä yhteistoiminta-elimänä lapsi- ja perhepalveluiden osalta. Tämä LAPE-työryhmä ei ole kuitenkaan toiminut hyvinvointialueesta johtuen.

Hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen on ollut opiskeluhoollon näkökulmasta haasteita. Suurimmat haasteet ovat liittyneet rekrytointivaikeuksiin ja tiedonsiirtoon. Hyvinvointialueella on ollut vaikeuksia rekrytoida koulupsykologeja, mikä on aiheuttanut osalle kouluista vajausta ko. palveluihin. Tietojensiirron osalta haasteeksi on muodostunut se, voiko HVA:n työntekijät jatkossa käyttää opetuspalveluiden hallinto-ohjelmaa, jota he ovat aikaisemmin tottuneet käyttämään. Tästä ohjelmasta he ovat nähneet mm. oppilaan poissaolot, arvosanat, pedagogiset tukitoimet ja yhteystiedot. Tilanne edellyttäisi valtakunnan tasolla lainsäädännöllistä täsmentämistä.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2023

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2023</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Oikein mitoitettu ja alueellisesti kattava kouluverkko, joka vastaa laadullisesti kuntalaisten tarpeita	<p>Palveluverkkoselvityksen koulukohtaisten oppilasennusteiden päivittäminen</p> <p>Koulukohtaisten oppilasmäärien muutosten hallinta</p> <p>Arviointikyselyn toteuttaminen</p>	<p>Tarkistaminen tehty</p> <p>Kouluverkko ja koulujen tilat vastaavat oppilasennusteita</p> <p>Opetuksen saavutettavuus on vähintään samaa tasoa kuin Pohjois-Savossa keskimäärin</p> <p>Arviointikyselyn tulokset vähintään 3 (4 portainen asteikko)</p>	<p>Perusopetuksen arviointikysely toteutettu keväällä - 23. Tulokset:</p> <ul style="list-style-type: none"> - henkilöstö 3,0 - oppilaat 3,1 - huoltajat 3,2 <p>Oppilasennusteet päivitetty TA24 valmistelun yhteydessä. TA24 valmistelun yhteydessä otettu huomioon perusopetuksen laskeva oppilasmäärä. Rakentamishankkeissa huomioidaan oppilasmäärien muutokset.</p> <p>Opetuksen saavutettavuus (koulumatka alle 5 km) alakouluissa Pohjois-</p>

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2023</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
			Savossa on 70,1 %, Siilinjärvellä 94,6 %, vastaavat luvut yläkouluissa 57,5 % ja 83,1 %.
Toiminnan kehittäminen ja kokeileva organisaatiokulttuuri	<p>Sitouttava kouluyhteisöhanke toteuttaminen</p> <p>Erytisopetuksen kehittäminen osana inklusiivinen erityisopetus hanketta</p> <p>Lukion vetovoimaisuutta vahvistavat toimenpiteet</p>	<p>Hankkeissa syntyy toimintatapoja, jotka jäävät pysyviksi toimintamuodoiksi</p> <p>Toimivat erityisen tuen rakenteet</p> <p>Lukion opiskelijahankinta tehostuu</p>	<p>Sivistyslautakunta hyväksynyt hankkeessa tehdyn koululäsnäökäsikirjan 20.6.2023 § 43, joka on otettu käyttöön lv. 2023-24. Erityisen tuen rakenteita kehitetty tukemaan inklusiivista opetusta. Noin puolet erityisen tuen oppilaista opetetaan yleisopetuksen ryhmässä.</p> <p>Lukion markkinointitapoja on kehitetty. Lukion tilat aiheuttavat kuitenkin haastetta opiskelijarekrytointiin. Lukion aloittavien opiskelijoiden määrä on laskenut, samoin lukion kokonaisopiskelijamäärä.</p>
Erytisopetuksen lisäresurssin hyödyntäminen mahdollisimman vaikuttavasti	Lisäresurssin vaikuttava kohdentaminen	Jokaisen oppilaan tarvitsema tuki on järjestetty tarkoituksenmukaisesti	Uudet erityisopettajan virat perustettu Ahmon, Hamulan ja Suininlahden kouluihin. Tämä mahdollistaa entistä paremmin oppilaan tuen tarkoituksenmukaisen järjestämisen.
Sisäilmahankkeiden toteuttaminen ja oppimisympäristöjen kehittäminen	Ahmon koulukeskuksen ja Siilinlahden koulun rakentamisen aloitus, Suininlahden koulun viipale ja sen kalustaminen	Uudistamisessa edetään valtuuston hyväksymän suunnitelman mukaisesti	Koulujen rakentaminen aloitettu. Suininlahden koulun viipale valmistui ja kalustettiin kesällä 2023.

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2023</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Oppilaiden tunne- ja vuorovaikutustaitojen, yhteisöllisyyden ja turvallisuuden vahvistaminen (ml. koulukiusaamisen ehkäisy ja siihen puuttuminen)	Hyvän mielen taitomerkin pilotointi osassa kouluja Uusien menetelmien käyttöönotto ja vakiintuneiden menetelmien vaikuttavuuden seuranta	Taitomerkin käyttö lisääntyy Koulukiusaamiseen puuttuminen on tehokasta ja kiusaamisen yleisyys vähenee	Hyvän mielen taitomerkki tai osia siitä on ollut käytössä lähes kaikissa perusopetuksen kouluissa lv. 22-23. Koulukiusaamiseen puuttumisen keinoja on kehitetty. Kiusaamisen yleisyys on säilynyt kuitenkin ennallaan. "Turvataitorepun" suunnittelu ja toteutus.
Oppivelvollisuuden toteutuminen osana ennaltaehkäisevää työtä	Koulupudokkuuden ehkäisy, varmistetaan, että kaikki suorittavat oppivelvollisuuden	Kaikki oppilaat suorittavat perusopetuksen Koulupaikkamääräyk- siä ei tarvitse antaa	3 oppilasta ei saanut perusopetuksen päättötodistusta säädettyssä ajassa keväällä -23. Koulupaikkamääräyk- siä annettiin yksi.
Opiskeluhuollon toimivuus muuttuneessa toimintaympäristössä	Luodaan hyvinvointialueen kanssa toimivat käytänteet opiskeluhuollossa	Opiskeluhuoltoon ei muodostu toimintaa haittaavia rajapintoja	Maakunnallinen opiskeluhooltotyöryhmä on nimetty. Työryhmä koordinoi ja kehittää opiskeluhuollon toimintaa Pohjois-Savossa. Haasteena henkilöstön rekrytointivaikeudet HVA:lla.

Informatiiviset tunnusluvut

	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Valtuuston hyväksymät tavoitteet			
Opettajien lukumäärä	217	217	224
Kustannukset euroa / oppilas			
– peruskoulu	7 359*	7 684*	7818*
– lukio	6 714*	6 849*	7515*
Täydennyskoulutuspäivät / henkilö	0,9	4	3,7
Sairauspoissaolopäivät / henkilö	12,5	9	10,7
Opetustunnit peruskoulussa	178 577	178 064	180 603
Opetustunnit lukiossa	12 748	10 812	11 312

	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Peruskoulun päättäneet	291	291	301
Lukion päättäneet	94	79	67
Lukion keskeyttäneet	21	-	17
Lautakunnan hyväksymät tavoitteet			
Oppilaita peruskoulussa, joista vieraskuntalaisia	2 765 63	2 744 47	2 781 55
Opiskelijoita lukiossa, joista vieraskuntalaisia	231 57	230 55	213 56
Kuljetusoppilaat	694,5	694	714
Peruskoulun tuntikehys / oppilas	1,74	1,72	1,74
Lukion tuntikehys/opiskelija	1,90	1,7	1,80

* Ei sisällä sisäisiä eriä.

Talousarvion toteutuminen

Opetuspalveluiden ulkoiset toimintatuotot ylittivät talousarvion noin 373 000 eurolla. Toimintatuotoissa myyntituotot ylittyivät, koska vieraskuntalaisista saatiin arvioitua enemmän kotikuntakorvauksia, lisäksi myyntituottoja kasvatti koulunkäynnin ohjaajien työpanoksen myyminen hyvinvointialueella koulujen loma-aikoina. Maksutuotoissa IP-toiminnan maksuja kertyi arvioitua enemmän. Talousarvion hanketuotot oli arvioitu talousarvion valmisteluhetkellä saatujen hankepäätösten perusteella. Sen jälkeen tuli haettavaksi useita eri hankkeita, joihin on saatu positiivinen rahoituspäätös. Tämän takia hanketuotot ylittivät talousarvion. Hanketulot näkyvät myös menoina ja ne osaltaan selittävät menojen ylittymistä.

Ulkoiset toimintakulut ylittivät talousarvion noin 677 000 eurolla. Kun huomioidaan myös sisäiset kulut, ylitys on 770 000 euroa.

Henkilöstökulujen ylittyminen (n. 456 000 €) selittyy mm. arvioitua suuremmista hankekuluista, palkankorotuksista (kertaerä), sijaiskuluista sekä lomapalkkavelan kasvamisesta. Palkansivukulut ylittyivät vastaavasti.

Ulkoiset palvelun ostot ylittivät talousarvion noin 166 000 eurolla. Perusopetuksen oppilaista arvioitua suurempi osa oli perusopetuksessa muilla koulutuksenjärjestäjillä, mikä lisäsi asiakaspalveluiden ostamisen tarvetta. Lisäksi ylitystä tapahtui mm. koulukuljetuksissa (indeksikorotukset) ja muissa matkustamiseen liittyvissä palveluissa (hankkeet).

Avustukset alittivat talousarvion noin 33 000 eurolla. Tämä johtui siitä, että seurojen ja järjestöjen järjestämässä IP-toiminnassa oli arvioitua vähemmän lapsia.

Ulkoiset vuokrat ylittivät talousarvion noin 98 000 eurolla. Ennen kaikkea ylittyi koneiden ja laitteiden vuokrat (laitteiden hinnan nouseminen) sekä vähäisemmässä määrin rakennusten vuokrat (Suininlahden koulun vuokraviipale oli arvioitua kalliimpi).

Tulot

- Myyntituotot + 76 000 €
 - kotikuntakorvaukset + 31 000 €

o muut myyntituotot.....	+ 32 000 €
• Maksutuotot (IP-maksut).....	+ 26 000 €
• Tuet ja avustukset.....	+ 270 000 €

Menot

• Henkilöstökulut.....	+ 456 000 €
o Palkat ja palkkiot.....	+ 365 000 €
o Henkilösivukulut.....	+ 113 000 €
• Palvelujen ostot (ulk.).....	+ 166 000 €
o asiakaspalveluiden ostot.....	+ 62 000 €
o koulukuljetukset.....	+ 45 000 €
o matkustamiseen liittyvät palvelut (hankkeet).....	+ 52 000 €
• Avustukset.....	- 33 000 €
• Vuokrat (ulk.).....	+ 98 000 €
o Koneet ja laitteet.....	+ 77 000 €
o Rakennukset ja huoneistot.....	+ 21 000 €

Opetuspalvelut

	TP 2022	TA 2023	Muutos	MB 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	m%
Myyntituotot (ulk.)	701 924	705 991	0	705 991	781 753	75 762	10,7
Maksutuotot	107 170	97 000	0	97 000	123 255	26 255	27,1
Tuet ja avustukset	442 252	163 042	0	163 042	432 973	269 931	165,6
Vuokratuotot (ulk.)	0	0	0	0	620	620	0,0
Muut toimintatuotot	50	0	0	0	25	25	0,0
Toimintatuotot	1 251 396	966 033	0	966 033	1 338 627	372 594	38,6
Henkilöstökulut	-16 645 539	-17 334 879	0	-17 334 879	-17 790 944	-456 065	2,6
Palvelujen ostot	-1 861 254	-1 892 777	0	-1 892 777	-2 059 181	-166 404	8,8
Palvelujen ostot (sis.)	-2 989 393	-3 450 690	0	-3 450 690	-3 543 690	-93 000	2,7
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-689 992	-870 094	0	-870 094	-860 740	9 354	-1,1
Avustukset	-179 237	-180 100	0	-180 100	-146 691	33 409	-18,6
Muut toimintakulut (ulk.)	-2 969 804	-2 767 039	0	-2 767 039	-2 864 605	-97 566	3,5
Muut toimintakulut (sis.)	-4 261 076	-4 428 107	0	-4 428 107	-4 428 110	-3	0,0
Toimintakulut	-29 596 294	-30 923 686	0	-30 923 686	-31 693 961	-770 275	2,5
Toimintakate	-28 344 898	-29 957 653	0	-29 957 653	-30 355 334	-397 681	1,3
Poistot ja arvonalentumiset	-250 714	-155 266	0	-155 266	-137 051	18 215	-11,7
Vyörytystulot	405 572	0	0	0	403 220	403 220	0,0
Vyörytysmenot	-405 572	0	0	0	-403 220	-403 220	0,0

Varhaiskasvatuspalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: varhaiskasvatusjohtaja Sinikka Hyvärinen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Varhaiskasvatuksen asiakasmäärä laskee edelleen hiljalleen, koska Siilinjärvellä syntyvyys on laskenut. 2023 vuonna syntyi 160 lasta.

Talousarviossa ei varauduttu asiakasmaksujen muuttumiseen 1.3.2023 alkaen. Tieto tuli talousarvion vahvistamisen jälkeen. Asiakasmaksujen kertymä pieneni ko. muutoksen takia noin 30 %, lisäksi tämä muutos vaikutti palvelusetelin maksamiseen, koska perheiden asiakasmaksuna yksityiselle palveluntuottajille maksama euromäärä pieneni ja vastaavasti kunnan maksaman palvelusetelin osuus suureni. Vaikka palvelusetelimäärärahoja lisättiin vuoden 2023 talousarvioon, niin edelleenkin summa ei ollut riittävä, johtuen asiakasmaksujen alennuksista ja palvelusetelin (1.8.2023) indeksikorotuksesta.

Varhaiskasvatuksen hoitopäivän hinnat ovat vuoden 2023 tilinpäätöksestä laskettuna kunnallinen varhaiskasvatus 76 €/hoitopäivä (sisältää päiväkodit, vuorohoidon, perhepäivähoidon ja avoimen päiväkodin) ja yksityinen palvelutuotanto 69 €/hoitopäivä (päiväkodit ja palvelusetelillä tuotettu perhepäivähoito). Kustannuksiin on vyörytetty myös varhaiskasvatuksen hallinnon kuluja. Kunnallisen varhaiskasvatuksen hintaa nostaa mm. vuoroahoito, jota ei järjestetä yksityisissä päiväkodeissa.

Henkilöstöä on jouduttu palkkaamaan lisää, koska avustettavia erityislapsia on ollut arvioitua useampi. Lisäksi pitkät sairauslomiat ja muut poissaolot ovat lisänneet henkilöstökustannuksia.

Siilinjärven varhaiskasvatus sai Opetus- ja kulttuuriministeriöltä hankerahoitusta varhaiskasvatuslain muutokseen lapselle annettavien tukitoimien osalta (1.8.2022), hanke jatkui vuoden 2023 loppuun. Hankkeessa saatiin hyviä tuloksia resurssiopettajien, lisähenkilöstön ja erityisesti varhaiskasvatuksen sosionomien palkkauksesta. Sosionomit voivat tarjota perheille ohjausta ja neuvontaa erityisesti erilaisiin tukeen liittyvissä asioissa. Henkilöstöä koulutettiin hankkeen rahoituksella varhaiskasvatuksen tukeen liittyviin asioihin. Kaiken kaikkiaan uusi laki on jämäköittänyt ja selkeyttänyt lapsen tuen saamisen prosessia ja siihen on saatu luotua toimivat käytännöt.

Toinen hankeraha saatiin vuodelle 2023 (päättyy 30.6.2024) Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvin) Valssi - Varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmän käyttöön ottamiseksi koko kunnan osalta. Hanke toteutetaan yhdessä Lapinlahden varhaiskasvatuksen kanssa. Valssi on monipuolinen digitaalinen palvelu, jolla voidaan toteuttaa arviointitiedonkeruita, saada toimijakohtaisia arviointiraportteja, tuottaa arvioinnin toimipaikkakohtaisia yhteenvetoja sekä julkaista toimijan lakisääteisiä arviointituloksia. Siilinjärven varhaiskasvatuksen painopistealueena onkin arviointi ja sen toteuttaminen käytännön arjessa. Ensimmäinen henkilöstön tekemä arviointi toteutettiin vuoden vaihteessa ja niistä on löydetty kehittämiskohteet yksiköille.

Uuden Siilinkosken päiväkodin rakentaminen on meneillään ja arvioitu valmistumisaika on 06/2024. Siilinkosken päiväkotiin siirtyvät Leppäkaarten päiväkodin ryhmät.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2023

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2023</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Päiväkoti – ja perhepäivähoitopaikkojen saatavuus vastaa lapsiperheiden tarpeita laadullisesti, alueellisesti ja määrällisesti	Varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvityksen päivittäminen Asiakaskyselyjen toteuttaminen Yksityisen ja kunnallisen palvelutuotannon suhdelukujen vertailu, niin että molempia on tarjolla riittävästi	Palveluverkkosuunnitelma on käyty läpi vuoden 2023 loppuun mennessä Asiakaskyselyissä saatavuuteen ja toimintamuotoihin liittyvien vastausten keskiarvo vähintään 3 Yksityinen 28 % ja kunnallinen 72 %	Suunnitelmaa on tarkasteltu vuonna 2023 Asiakaskyselyt tehtiin tammikuussa ja keskiarvo oli 3,65 Yksityinen 27 % kunnallinen 73 %
Varhaiskasvatuspalvelujen sähköinen asiointi toimii kaikilla tasoilla (asiakkaat, henkilöstö)	Ohjelmistopäivitys tulossa vuonna 2023	100 % asiakkaista käyttää sähköisiä palveluja	Ohjelmistopäivitys on vielä vaiheessa ja jatkuu vuonna 2024. Asiakkaista arviolta 99 % käyttää sähköisiä palveluja
Varhaiskasvatuksen tuen mallien kehittäminen	VakaTuki hankkeessa mallinnettujen uusien toimintamallien jalkauttaminen kentälle Tuen prosessit saadaan toimiviksi Perheiden voimavarojen tukeminen	Hankkeessa syntyneet toimintamallit jäävät pysyviksi Jokainen lapsi on saanut tarvitsemansa tuen Perheitä tuetaan ennaltaehkäisevästi	Hanke on jalkautunut hyvin kentälle. Lapsiryhmiin on saatu uusia toimintamalleja. Eryteisesti hankkeessa toimivat varhaiskasvatuksen sosionomit ovat tukeneet perheitä ennakoivasti.
Sisäilmahankkeiden toteutuminen ja oppimisympäristöjen kehittäminen	Siilinkosken päiväkodin rakentamisen aloittaminen	Uudistamisessa edetään valtuuston hyväksymän suunnitelman mukaisesti	Siilinkosken päiväkodin rakentaminen käynnissä.
Lasten tunne – ja vuorovaikutustaitojen vahvistuminen	Henkilöstön kouluttautuminen ko. aiheeseen	Henkilöstön osaaminen vahvistuu ja tietoa jaetaan koko varhaiskasvatukseen	Koko henkilöstö osallistunut videokoulutuksiin ja AVI:n järjestämiin koulutuksiin

Informatiiviset tunnusluvut

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet	TP 2022	TA 2023	TP 2023
1-6-vuotiaiden määrä	1 388	1300	1325
Lapsia % varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa	84	85	86
Lapsia kunnallisissa päiväkodeissa	815	850	828
Lapsia kunnallisessa perhepäivähoidossa	49	45	44
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa	352	330	306
Lapsia esiopetuksessa (sis. päiväk. lapsimäärään)	279	250	257
Lapsia vuorohoidossa (sis. päiväk. lapsimäärään)	46	40	46
Lapsia avoimessa päiväkodissa keskimäärin/päivä	10	20	10
Päiväkotien täyttöaste % (keskiarvo vuodelta)	90	94	91

Talousarvion toteutuminen

Varhaiskasvatuksessa ulkoiset myyntituotot ylittivät talousarvion noin 133 770 eurolla. Toimintatuotoissa myyntituotot ylittyivät, koska myyntituottoja muilta kunnilta saatiin arvioitua enemmän, koska lastensuojelun Siilinjärvelle sijoittamia lapsia oli varhaiskasvatuksessa arvioitua enemmän. Maksutuotoissa asiakasmaksuja kertyi arvioitua vähemmän, koska talousarviota laadittaessa ei ollut tiedossa asiakasmaksujen muutokset 1.3.2023 alkaen.

Henkilöstökulujen ylittyminen (n. 652 000 €) selittyy palkankorotuksista (kertaerä), sijaiskuluista, erityislasten avustajien palkkakuluista (kuntaan muuttaneita) sekä lomapalkkavelan kasvamisesta. Palkansivukulut ylittyivät vastaavasti.

Ulkoiset palvelun ostot ylittivät talousarvion noin 166 000 eurolla.

Asiakaspalvelujen ostot ylittivät talousarvion noin 378 000 €, joka ylitys johtuu palvelusetelikulujen indeksikorotuksista.

Avustukset kotitalouksille ylittivät talousarvion n. 49 000 €. Ylitys johtui lasten kotihoidon tuesta, johon tuli keväällä 2023 korotus, jota ei ollut huomioitu talousarviossa.

Ulkoiset vuokrat ylittivät talousarvion noin 70 345 eurolla. Ennen kaikkea ylittyi koneiden ja laitteiden vuokrat (laitteiden hinnan nouseminen) sekä rakennusten vuokrat (vuokrakorotukset Haaparinteen päiväkodilla, Pilvilinnan päiväkodilla ja viipaleissa).

Tulot

- Myyntituotot+ 133 770 €
- Maksutuotot (asiakasmaksut) - 96 916 €
- Tuet ja avustukset+ 115 963 €

Menot

- Henkilöstökulut+ 652 244 €
 - Palkat ja palkkiot+ 537 355 €
 - Henkilösivukulut+ 126 074 €

- Asiakaspalvelujen ostot (ulk).....+ 378 092 €
- Avustukset.....+ 49 360 €
- Vuokrat (ulk).....+ 70 345 €
 - Koneet ja laitteet+ 33 501 €
 - Rakennukset ja huoneistot+ 37 095 €

Varhaiskasvatuspalvelut

	TP 2022	TA 2023	Muutos	MB 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	m%
Myyntituotot (ulk)	122 012	32 100	0	32 100	163 890	131 790	410,6
Myyntituotot (sis)	0	0	0	0	1 980	1 980	0,0
Maksutuotot	990 084	844 000	0	844 000	747 084	-96 916	-11,5
Tuet ja avustukset	140 165	278 678	0	278 678	394 642	115 964	41,6
Muut toimintatuotot	1 005	0	0	0	50	50	0,0
Toimintatuotot	1 253 266	1 154 778	0	1 154 778	1 307 646	152 868	13,2
Henkilöstökulut	-9 511 095	-9 873 657	0	-9 873 657	-10 525 901	-652 244	6,6
Palvelujen ostot	-3 859 981	-3 734 200	0	-3 734 200	-4 136 347	-402 147	10,8
Palvelujen ostot (sis.)	-1 998 933	-2 386 708	0	-2 386 708	-2 351 660	35 048	-1,5
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-175 843	-220 260	0	-220 260	-204 584	15 676	-7,1
Avustukset	-906 284	-878 000	0	-878 000	-927 360	-49 360	5,6
Muut toimintakulut (ulk.)	-1 148 602	-1 182 300	0	-1 182 300	-1 247 212	-64 912	5,5
Muut toimintakulut (sis.)	-1 231 171	-1 296 114	0	-1 296 114	-1 296 113	1	0,0
Toimintakulut	-18 831 909	-19 571 239	0	-19 571 239	-20 689 176	-1 117 936	5,7
Toimintakate	-17 578 644	-18 416 461	0	-18 416 461	-19 381 530	-965 069	5,2
Poistot ja arvonalentumiset	-52 657	-31 443	0	-31 443	-21 765	9 678	-30,8

Kansalaisopisto

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: rehtori Anita Heino

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Henkilökunnan Erasmus+ -liikkuvuudet tulevat toteutumaan suunnitellusti Opetushallituksen hyväksytyä akkreditoinnin ja myönnettyä rahoituksen. Digitalisaatio edistyi kansalaisopistossa. Kurssimarkkinointi keskittyi yhä enenevässä määrin sähköiseen markkinointiin ja verkkokurssien määrä kasvoi ja monipuolistui. Kurssimaksujen verkkomaksaminen lisääntyi huomattavasti.

Ukrainalaisia jäi paikkakunnalle runsaasti. Suomen kielen koulutusta on tarjottu heille tarpeen ja toiveiden mukaisesti.

Palkkojen, henkilökunnan matkakorvausten, sähkön ja vuokrien noustua kuluvan vuoden aikana nopeasti, talousarvio ylittyi jonkin verran.

Valtionosuusleikkaukset toteutuivat koskien vuotta 2024, mutta samalla kunta sai kompensatiota ukrainalaisten suomen kielen koulutuksen toteuttamiseen.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2023

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2023	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Sekä alueellisesti että sisällöllisesti eri-ikäluokat huomioon otettava ja kysyntään vastaava kurssitarjoanta	1. Kansalaisopiston toimintaa järjestetään koko kunnan alueella 2. Kaikkia ikäluokkia kiinnostava kurssitarjoanta 3. Kurssitoiveiden kysyminen ja toteuttaminen	1. Määrä pysyy ennallaan. 2. Alle 20-vuotiaiden, työikäisten ja yli 60-vuotiaiden määrät pysyvät tasaisina. 3. Tarjotaan vuosittain 10 toivekurssia	1. Määrä on hieman lisääntynyt eli 33 opetuspaikkaa. 2. Määrät ovat pysyneet tasaisina. 3. Toivekurseja tarjottu yli 10
Sekä opiskelijoiden että henkilöstön hyvinvointia tukevat toimintatavat	1. Hyvinvointikurssien järjestäminen 2. Henkilöstön täydennyskoulutus 3. Henkilöstön yhteisöllisyyden kehittäminen	1. Määrä vähintään kolme 2. Vähintään 4 liikkuvuutta v. 2023 3. Vähintään yksi tapa	1. 2023 tarjolla oli 13 hyvinvointikurssia, joista 8 toteutui 2. Toteutuneita liikkuvuuksia oli neljä. 3. Henkilöstökoukukset lähikokouksina opetuskauden aikana
Yhteistyö	1. Järjestöyhteistyön kehittäminen 2. Opistojen välinen yhteistyö	1. Vähintään yksi uusi toimintatapa 2. Kv-toimintamalli valmis viimeistään v. 2026	1. Opettajayhteistyö järjestöjen kanssa 2. Toimintamallin luominen on vielä kesken.

Digitaalisuus	1. Verkkomaksaminen	1. Verkkomaksujen määrä suurempi kuin v. 2022	1. Verkkomaksutulot kasvoivat 14 900 € → 33 659 €
	2. Verkkokurssit	2. Verkkokurssien määrä suurempi kuin v. 2022	2. Toteutuneiden verkkokurssien määrä kasvanut 12 → 25.
	3. Sähköisen markkinoinnin lisääminen	3. Some-mainosten ja niillä tavoitettujen henkilöiden määrä suurempi kuin v. 2022	3. Maksullinen kattavuus noussut 31,9 % (55728 --> 73492) ja näyttökerrat 20 % (391729 --> 471637). Samalla käytetty rahasumma pienentynyt.

Informatiiviset tunnusluvut

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Opiskelijoiden osuus toimialueen asukkaista (%)	11,2	11	11,5
Yli 60-vuotiaiden osuus opiskelijoista (%)	26,4	29	26,4
Alle 20-vuotiaiden osuus opiskelijoista (%)	26,6	29	25,1
Opiskelijapalautteen keskiarvo (1-5)	4,3	4,5	4,5
Brutto-opiskelijamäärä	4 157	4 000	4 417
Netto-opiskelijamäärä	2 375	2 400	2 456
Henkilöstön täydennyskoulutuspäivien määrä	78	30	37
Kurssimäärä	365	350	396
Opetustuntimäärä	8 199	8 400	8 527
- josta normaaliopetuksen tunnit	6 617	6 840	6 893
- josta taiteen perusopetuksen tunnit	1 296	1 500	1 380
- josta myyntipalvelun tunnit	286	60	254
Toimipaikkojen määrä	30	28	33

Talousarvion toteutuminen

Ulkoiset toimintatuotot ylittyivät yhteensä 21 800 € (111 %)

- Myyntituotot ylittyivät opetusmateriaalien suuremman myynnin takia
- Maksutuotot ylittyivät suuremman kurssimaksukertymän takia
- Tuet ja avustukset ylittyivät päättyneen Erasmus-hankkeen arvioitua suuremman lopputilityksen takia ja uuden hankeavustuksen takia

Ulkoiset toimintakulut ylittyivät 37 500 € (104 %)

- Henkilöstökulut ylittyivät, koska rehtorin palkanosa henkilöstöpalveluista siirrettiin kokonaan kansalaisopistolle kesken vuotta. Myös koko henkilöstön palkankorotukset olivat budjetoitua suuremmat. Tuntiopettajien lomakorvaukset jaksotettiin uudella tavalla. Syyskauden lomakorvaukset maksetaan syksystä 2023 alkaen erikseen jo marras-joulukuussa. Tilanne tasoittuu 2024.
- Palveluiden ostot ylittyivät asiantuntijapalveluiden ja henkilökunnan arvioitua suurempien työmatkakorvausten takia.
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat alittuivat vähäisempien kalusto-ostojen takia.
- Muut toimintakulut ylittyivät kohonneiden laite- ja konevuokrien takia

Ulkoinen nettoylitys 14 600 € (102 %)

Sisäiset kulut ylittyivät lähes 49 000 €.

Kansalaisopisto

	TP 2022	TA 2023	Muutos	MB 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	m%
Myyntituotot (ulk)	33 849	29 100	0	29 100	30 208	1 108	3,8
Maksutuotot	147 557	151 000	0	151 000	161 071	10 071	6,7
Tuet ja avustukset	11 336	11 500	0	11 500	21 884	10 384	90,3
Muut toimintatuotot	282	400	0	400	677	277	69,2
Toimintatuotot	193 024	192 000	0	192 000	213 840	21 840	11,4
Henkilöstökulut	-618 819	-652 010	0	-652 010	-677 466	-25 456	3,9
Palvelujen ostot	-56 275	-57 930	0	-57 930	-68 459	-10 529	18,2
Palvelujen ostot (sis.)	-48 666	-104 891	0	-104 891	-135 457	-30 566	29,1
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-31 166	-37 155	0	-37 155	-35 094	2 061	-5,5
Avustukset	-721	-750	0	-750	-741	9	-1,3
Muut toimintakulut (ulk.)	-98 746	-97 110	0	-97 110	-99 663	-2 553	2,6
Muut toimintakulut (sis.)	-198 653	-182 930	0	-182 930	-200 976	-18 046	9,9
Toimintakulut	-1 053 047	-1 132 776	0	-1 132 776	-1 217 855	-85 079	7,5
Toimintakate	-860 023	-940 776	0	-940 776	-1 004 015	-63 240	6,7

Kirjastopalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: kirjastotoimenjohtaja Jarkko Nevalainen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kirjastopalvelujen toiminnan keskeisenä painopisteenä ja tavoitteena on kunnioittaa ja edistää kaikkien ikäryhmien sivistyksellisiä, kielellisiä ja kulttuurisia oikeuksia. Edellisten lisäksi pysyvänä painopisteenä on edistää kuntalaisten osallisuutta, kannustaa oppimiseen, kehittymiseen ja aktiiviseen toimijuuteen.

Aineistojen lainaustilastoissa, lainaajien määrissä ja fyysisissä kirjastokäynneissä nousu jatkui edellisen vuoden tapaan. Myös verkkokäyntien määrä jatkoi selvää kasvua. Verkkokäyntien kasvua vauhditti erityisesti Siilinjärvi-sovelluksessa vuoden 2022 loppupuolella käyttöön otettu verkkokirjasto. Vuorelan omatoiminen lähikirjasto kasvatti kävijämääriään edelleen kolmantena toimintavuonnaan ja omatoimisopimuksia on solmittu yhteensä noin 1000 kappaletta.

Pääsääntöisesti kirjaston toiminta oli suunniteltua ja tavoitteiden mukaista. Kirjaston toimintavuotta leimasi henkilökunnan vaihtuvuus ja runsaat sairauspoissaolot. Rekrytoinnit vapautuneisiin toimiin olivat osittain hyvin haastavia. Rekrytointiprosessit aiheuttivat yhdessä sairauspoissaolojen kanssa resurssivajetta pitkin vuotta. Resurssivajaus näkyi kirjaston toiminnassa mm. erilaisten tapahtumien ja käyttäjäkoulutusten järjestelyissä ja sisällöissä.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2023

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2023	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Monipuoliset ja ajanmukaiset kirjastopalvelut	Vuorelan ja pääkirjaston omatoimiasioinnin kehittäminen ja edistäminen sekä uusien toimintojen käyttöönotto.	Toimivat omatoimiasioinnin palvelut Vuorelassa. Lisääntynyt omatoimiasiointi pääkirjastossa, joustava ja tarpeita vastaava asiakaspalvelu.	Vuorelassa suunnitellaan uudelleen järjestelyjä tilojen käytön tehostamiseksi. Pääkirjastossa pyritty edelleen tehostamaan automaattien käyttöä neuvonnalla ja ohjauksella.
Digitaalisten palveluiden kehittäminen	Kansallisen e-kirjaston käyttöönoton valmistelu.	Yhteistyön aloitus vuonna 2024.	Valtakunnallinen valmistelu eteni suunnitellusti.
	Uusien verkkopalveluiden käyttöönotto.	Lisääntynyt verkkopalveluiden käyttö.	Verkkomaksaminen otettu käyttöön.
Kirjaston palvelumuotojen kokeilu ja kehittäminen	Hankerahoituksella käynnistetään ja kehitetään kirjaston palveluja.	Hankkeita on käynnissä vuosittain, hankkeissa hyväksi havaittuja palvelumuotoja on otettu käyttöön.	Kaksi hanketta ollut käynnissä.

Henkilökunnan osaamiseen tukeminen	Henkilökunta on mukana sekä Finna-tiedonhakupalvelun että Koha-kirjastojärjestelmän kansallisessa kehittämisessä, henkilökunta osallistuu kirjastoalan koulutuksiin alueellisesti ja valtakunnallisesti.	Ammatillisen osaamisen jatkuva kehittyminen, verkostoituminen ja tiedonjako muiden kirjastokentän toimijoiden kanssa.	Henkilökunta osallistunut koulutuksiin, henkilökuntaa mukana Kohan kehitysryhmissä.
------------------------------------	--	---	---

Informatiiviset tunnusluvut

	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Lautakunnan hyväksymät tavoitteet			
Kokonaislainaus / vuosi	362 226	380 000	368 862
Kirjastokäynnit / vuosi	185 552	210 000	200 337
Kirjastoaineistoa / asukas	6,72	7	6,8
Lainat / asukas	17,01	17	17,37
Verkkopalvelun käyttökerrat	107 298	130 000	122 800
Kirjastonkäytön opetus ja kirjavinkkaus / järjestyskerrat	75	70	71
Osallistuneet oppilaat	1 484	1 200	1 410

Talousarvion toteutuminen

Kirjaston talousarvio toteutui lopulta kokonaisuudessaan ylijäämäisenä. Toimintatuotot toteutuivat ennakoitua paremmin. Kesän 2023 budjetoimattomat palkankorotukset kiristivät taloutta ja syksyn aikana pyrittiin tekemään säästöjä kautta linjan. Säästöjä saatiin niin henkilöstökuluissa kuin myös palvelujen ostoissa sekä aineistokuluissa, kalustehankinnoissa ja myös muissa hankinnoissa.

Tulot

- Toimintatuotot + 3 500 €

Menot

- Henkilöstökulut - 7 000€
- Palvelujen ostot
 - Asiantuntijapalvelut - 4 400 €
 - Atk-palvelut, ulkoiset - 2 500 €
 - Sis. palvelumenot - 8 600 €
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat - 34 000 €

Kirjastopalvelut

	TP 2022	TA 2023	Muutos	MB 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	m%
Myyntituotot (ulk.)	6 799	3 310	0	3 310	4 865	1 555	47,0
Maksutuotot	16 888	18 000	0	18 000	5 409	-12 591	-69,9
Tuet ja avustukset	9 154	5 000	0	5 000	5 000	0	0,0
Muut toimintatuotot	1 881	1 700	0	1 700	16 316	14 616	859,7
Toimintatuotot	34 723	28 010	0	28 010	31 590	3 580	12,8
Henkilöstökulut	-596 605	-604 672	0	-604 672	-597 724	6 948	-1,1
Palvelujen ostot	-44 933	-45 000	0	-45 000	-35 183	9 817	-21,8
Palvelujen ostot (sis.)	-56 371	-75 715	0	-75 715	-67 123	8 592	-11,3
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-168 234	-185 300	0	-185 300	-151 248	34 052	-18,4
Muut toimintakulut (ulk.)	-10 401	-10 275	0	-10 275	-18 126	-7 851	76,4
Muut toimintakulut (sis.)	-256 066	-264 855	0	-264 855	-264 856	-1	0,0
Toimintakulut	-1 132 610	-1 185 817	0	-1 185 817	-1 134 259	51 558	-4,3
Toimintakate	-1 097 888	-1 157 807	0	-1 157 807	-1 102 669	55 138	-4,8
Poistot ja arvonalentumiset	-11 450	-11 450	0	-11 450	-11 450	0	0,0

Liikuntapalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuhenkilö: liikuntatoimenjohtaja Timo Hyötyläinen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Liikuntapalveluiden tehtävänä on edistää liikuntaa kaikilla osa-alueilla korostaen väestön terveyttä, hyvinvointia sekä lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä liikunnan avulla luomalla edellytyksiä omatoimiselle liikunnan harrastamiselle ja monipuoliselle järjestötoiminnalle.

Liikuntapalveluiden ohjaustoiminta toimi normaalissa laajuudessaan. Siilinjärven ikiliikkuja hankerahoitus mahdollisti tehokuntosalitoiminnan myös ostopalveluna. Aikuisille suunnattu liikunta- ja hyvinvointineuvonta käynnistettiin kesän aikana toukokuussa aloittaneen liikunta- ja hyvinvointineuvontatyöhön palkatun liikunnanohjaajan toimesta. Toiminta saatiin hyvin käyntiin ja palvelu on osoittautunut todella tarpeelliseksi.

Digitaalisten palveluiden osalta tavoitteena oli sähköisen avustusprosessin kehittäminen. Kehittäminen oli tarkoitus toteuttaa Omakunta-hankkeen avulla. Omakunta sovellusta ei hankevaiheen jälkeen otettu kunnassa käyttöön, joten myös avustusprosessin sähköistäminen kariutui.

Saatujen liikuntapaikkarakentamis avustusten avulla jatkettiin ulkoilureittien ja ulkoliikunta-alueiden kehittämistä. Vuoden 2023 aikana valmistui Simpan ranta-alueelle kuntoilukatos ja viimeisteltiin Paasisalon uudet luontopolut ja kuntoilualue. Hankkeet toteutettiin yhteistyössä Vuorelan Kunnan ja Sakkyn luontoalan opiskelijoiden kanssa. Hankkeen yhteydessä oli suunniteltu toteutettavan esteetön uimapaikka Simpan rantaan. Ranta on esteettömästi saavutettavissa, mutta veteen johtavaa luiskaa ei voitu toteuttaa tarjotun ratkaisun ylittäessä merkittävästi tähän kokonaisuuteen varatun määrärahan ja luiskan toimivuudesta ei saatu riittävää varmuutta. Suunnittelua jatketaan luiskan osalta ja kartoitetaan uusia toteutusmahdollisuuksia. Toivalan alakoulun pihaan rakennettiin monitoimikenttä. Hankkeiden toteutus tukee kuntalaisten omaehtoisen liikkumisen mahdollisuuksien parantamista.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2023

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2023	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Digitaalisten palveluiden kehittäminen	Sähköisen avustushakuprosessin kehittäminen	Sähköinen hakuprosessi käytössä.	Vuoden 2023 avustusten haku ei onnistunut sähköisesti
	Verkkomaksujen käytön laajentaminen	Maksutapa käytössä soveltuvissa palveluissa.	Verkkomaksu käytössä osassa vuoroista.
Riittävä ja monipuolinen liikuntapaikkaverkosto	Uuden lähiliikuntapaikan / liikuntaympäristön rakentaminen.	Vähintään 1 hanke / vuosi	Simpan ulkokuntoilukatos ja Toivalan monitoimikenttä valmistuivat.
	Esteettömien liikuntamahdollisuuksien parantaminen	Uuden esteettömän liikuntapaikan käyttöönotto	Esteetön uimapaikka ei toteutunut.
Liikunta- ja hyvinvointineuvonnan kehittäminen	Neuvonnan toimintamallin käyttöönotto	Toimintamalli käytössä	Toimintamalli luotu ja käyttö aloitettu.

Informatiiviset tunnusluvut

	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Valtuuston hyväksymät tavoitteet			
Toteutuneet lähiliikuntapaikat	2	1	2
Lautakunnan hyväksymät tavoitteet			
Tilaisuudet	971	900	1 109
Osanottajia	17 510	13 000	17 798

Talousarvion toteutuminen

Liikuntapalveluiden toimintatuotot jäivät hieman arvioitua pienemmiksi, syyskauden tilavuokria kertyi edellisvuotta vähemmän. vuokratuottojen osalta. Menojen osalta kunnossapidon palvelujen ostot ylittyivät pääosin talvikauden kunnossapitokulujen seurauksena ja liikuntapaikkojen kunnossapitotarpeiden lisääntymisestä sekä yleisen kustannustason nousun vaikutuksesta. Kokonaisuudessaan kulut toteutuivat arvioidun mukaisesti.

Menot

- Rakennusten ja alueiden rakentaminen ja kunnossapito..... + 71 000 €

Liikuntapalvelut

	TP 2022	TA 2023	Muutos	MB 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	m%
Myyntituotot (ulk)	0	0	0	0	768	768	0,0
Myyntituotot (sis)	30 054	46 400	0	46 400	36 379	-10 021	-21,6
Maksutuotot	3 290	3 500	0	3 500	2 843	-657	-18,8
Tuet ja avustukset	8 809	0	0	0	2 000	2 000	0,0
Vuokratuotot (ulk.)	28 318	33 000	0	33 000	26 856	-6 144	-18,6
Muut toimintatuotot	400	0	0	0	367	367	0,0
Toimintatuotot	70 871	82 900	0	82 900	69 213	-13 687	-16,5
Henkilöstökulut	-436 636	-505 744	0	-505 744	-490 048	15 696	-3,1
Palvelujen ostot	-446 972	-343 930	0	-343 930	-412 807	-68 877	20,0
Palvelujen ostot (sis.)	-101 973	-164 308	0	-164 308	-118 207	46 101	-28,1
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-78 045	-112 740	0	-112 740	-112 973	-233	0,2
Avustukset	-48 948	-55 000	0	-55 000	-49 535	5 465	-9,9
Muut toimintakulut (ulk.)	-100 462	-113 933	0	-113 933	-103 225	10 708	-9,4
Muut toimintakulut (sis.)	-436 805	-450 455	0	-450 455	-450 456	-1	0,0
Toimintakulut	-1 649 841	-1 746 110	0	-1 746 110	-1 737 250	8 861	-0,5
Toimintakate	-1 578 970	-1 663 210	0	-1 663 210	-1 668 037	-4 827	0,3
Poistot ja arvonalentumiset	-283 831	-312 863	0	-312 863	-293 048	19 815	-6,3

Nuoriso- ja kulttuuripalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuhenkilö: nuoriso- ja kulttuuritoimenjohtaja Tuula Pärnänen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Nuoriso- ja kulttuuripalvelujen tehtävänä on toteuttaa laadukkaita, asiakaslähtöisiä palveluja eri ikäisille kuntalaisille. Kuntalaisten osallisuutta pyritään myös lisäämään, kehittämään uusia kuulemis- ja yhteistyömalleja. Syksyllä -23 toteutettiin kansalaisopiston, kirjaston ja kulttuuritoimen yhteinen Kulttuurikysely, mikä nosti esille mm. toiveet konserteista ja ilmaistapahtumista. Nuorten toiveita kuultiin mm. nuorisotalojen aukioloajoista ja -päivistä.

Talojen nuoriso-ohjaajat, erityisnuorisotyöntekijä sekä 03/23 aloittanut uusi koulunuorisotyön hanketyöntekijä työskentelevät 11–18-vuotiaiden nuorten kanssa. Etsivän nuorisotyön asiakkaat ovat 15–29-vuotiaita ja ehkäisevä päihdetyö kattaa koko kunnan. EPTn painopiste oli kunnan henkilöstön kouluttamisessa ja vanhempainoimikuntien ohjauksessa. Heinäkuun loppuun saakka Siilin Nuoret -hankkeessa työskenteli myös kaksi nuorisotyötiimiläistä.

Nuorisotyössä lisättiin ja vahvistettiin koulunuorisotyötä sekä kokeiltiin uutta talven kohtaavaa kahvilaa ja kesän Pafe-Cafe toimintaa. Paljon nuoria tavoitettiin, mutta samalla työmuotoja ja toimintamalleja haastoivat mm. äkilliset poissaolot. Resurssityöntekijät olivat etenkin kesällä tarpeen. Myös skeittihalli saatiin toimintakuntoon Siilinjärven Rullalautailijat ry:n yhteistyön kautta. Sisäskeittitoiminta Oppipojantie 19 hallissa on tavoittanut yhteensä n. 2000 kävijää.

Kulttuuritoimi osallistui Savon Helmiä -hankkeeseen, jonka avulla paikallismuseotoimintaa kehitettiin mm. jazz-tapahtuman ja Pikku-Marjan Kekrijuhlan myötä. Yhteistyössä toimijoiden ja laajan järjestökentän kanssa pystyttiin niin ikäihmisille kuin lapsiperheillekin tarjoamaan erilaisia uusia ilmaistapahtumia (esim. Katusirkus ja Satoa-tapahtuma). Henkilöstöresurssit ovat rajalliset, eikä tapahtumatuotannollista kapasiteettia pystyttäisi ylläpitämään ilman hyviä yhteistyökumppanuuksia niin paikallisiin järjestötoimijoihin kuin alueellisiin verkostoihin. Kulttuuritoimea työllisti myös vuoden vaihteessa kunnan taidekokoelman sekä kotiseutu- ja valokuva-arkiston siirto Innocumin tiloihin sekä vanhojen paperiarkistojen läpikäynti. Tähän saatiin onneksi lisäresursseja osa-aikaisten luetteloiden avulla.

Järjestöille suunnattu yleis- ja kohdeavustushaku oli tarkoitus saada sähköiseksi vuoden -23 aikana. Digitaalisen alustan kehittäminen ei kuitenkaan edennyt sovituissa aikatauluissa ja lomakkeet joudutaan ottamaan vastaan edelleen paperisina, sähköpostin kautta toimitettuina.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2023

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2023</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Digitaalisten palvelujen kehittäminen	Sähköisten tilavaraus, verkkomaksu ja avustushakulomakkeiden kehittäminen	Sähköinen tilavaraus, avustushaku ja verkkomaksaminen käytössä	Sähköinen avustushaku ei toteutunut. Tilavaraus ja verkkomaksut ovat osin digitaalisia, ja niitä kehitetään mm. skeitin osalta

Järjestö- ja toimijayhteistyön ketterä kehittäminen	Toimintakulttuurin ja yhteistyön ketterä kehittäminen	Yhteistyön kehittyminen näkyvät haettujen rahoitusten ja toimintavolyymin vahvistumisessa	Järjestöyhteistyön kehittämistä jatkettiin Toimijafoorumilla. Avustushaun digitaalisuutta edistetään 2024-25
Kuntalaisten osallisuuden lisääminen	Osallistavan budjetoinnin kehittäminen	Osallistava budjetointi kokeiltu, käytössä	Tapahtumiin liittyvä OSBU on toteutunut hyvinvointialueen kanssa pienesti vanhuspalvelussa
Koulu- ja kohtaavan nuorisotyön kehittäminen	Kehittämishankkeiden käynnistäminen ja kohtaavan nuorisotyön mallin kehittäminen	Kehittämishankkeet käynnissä Mittarien käyttöä yhtenäistetty	Koulunuorisotyö aloitettu, kohtaavaa työtä kehitetty mm. Kahvilassa sekä yläkouluilla
Ehkäisevän päihdetyön kehittäminen	Alueellinen yhteistyö Neuvonnan ja ohjauksen kehittäminen	EPT juurruttaminen eri palvelualueille	Kehitetty MAD-hankkeessa uusia lähestymistapoja ja osallisuutta
Pohjois-Savon kulttuuristrategian käyttöönotto	Kulttuuristrategian kehittäminen ja käyttöönotto	Pohjois-Savon kulttuuristrategia käytössä	Kehitetty alueellista, hyvinvointia lisäävää kulttuuristrategiaa ja huomioitu syksyn kulttuurikyselyn vastaukset

Informatiiviset tunnusluvut

	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Valtuuston hyväksymät tavoitteet			
Tilaisuudet	654	650	690
Osanottajat	20 563	20 000	25 658
Lautakunnan hyväksymät tavoitteet			
Nuorisotalotoimintaan osallistuneet / ilta	89	150	69
Etsivä- ja erityisnuorisotyö sekä ehkäisevä päihdetyö / kk	252	250	341

Talousarvion toteutuminen

- Avustuskirjauksissa on siirtokirjauksia mm. etsivän ja koulunuorisotyön osalta
- Myyntituotot eivät olleet odotetun mukaiset; koska suurin osa tapahtumista oli maksuttomia ja museoiden kävijämäärät tapahtumapäiviä lukuun ottamatta pieniä
- Henkilöstömenot olivat suuremmat nuorisotalojen lisättyjen viikonlopun ja ilta aukioloaikojen ja kesän kohtaavan työn johdosta. Myös kulttuuritoimessa palkattiin osa-aikaisia luetteloijia arkistojen muuton ja vuosien arkistoaineiston kasautumisen vuoksi.
- Ostopalvelut jäivät ennakoitua pienemmiksi; tapahtumat toteutettiin erittäin kustannustehokkaasti, talkoapua hyödyntäen ja yhdistisyhteistyö huomioiden

- Nuoriso- ja kulttuuritoimen avustuksiin kirjautuivat myös kiinteistöveroavustukset, mistä johtuu avustusylijitys
- Tarvikkeiden ja palveluiden ostossa saatiin aikaan säästöä
- Toimintakulut ylittyivät kokonaisuudessaan hieman

Nuoriso- ja kulttuuripalvelut

	TP 2022	TA 2023	Muutos	MB 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	m%
Myyntituotot (ulk)	180	550	0	550	147	-403	-73,2
Myyntituotot (sis)	154	0	0	0	1 320	1 320	0,0
Maksutuotot	1 740	3 000	0	3 000	4 552	1 552	51,7
Tuet ja avustukset	84 340	123 500	0	123 500	274 854	151 354	122,6
Vuokratuotot (ulk.)	1 667	3 000	0	3 000	4 083	1 083	36,1
Muut toimintatuotot	1 019	1 250	0	1 250	493	-757	-60,5
Toimintatuotot	89 100	131 300	0	131 300	285 449	154 149	117,4
Henkilöstökulut	-584 368	-632 387	0	-632 387	-654 687	-22 299	3,5
Palvelujen ostot	-197 359	-197 804	0	-197 804	-193 794	4 010	-2,0
Palvelujen ostot (sis.)	-59 806	-89 130	0	-89 130	-69 068	20 062	-22,5
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-18 178	-38 980	0	-38 980	-29 895	9 085	-23,3
Avustukset	-20 372	-22 600	0	-22 600	-27 681	-5 081	22,5
Muut toimintakulut (ulk.)	-156 276	-166 363	0	-166 363	-175 714	-9 351	5,6
Muut toimintakulut (sis.)	-129 061	-134 414	0	-134 414	-134 411	3	0,0
Toimintakulut	-1 165 420	-1 281 678	0	-1 281 678	-1 285 250	-3 572	0,3
Toimintakate	-1 076 320	-1 150 378	0	-1 150 378	-999 801	150 578	-13,1
Poistot ja arvonalentumiset	-154	0	0	0	0	0	0,0

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Hanketavoitteet 2023–2025

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Valtuustokauden tavoite 2022–2025	Tavoite ja -taso	Riski-arvio	TOTEUTUMINEN
HYVINVOIVA ARKI			
2.1 Virikkeellisen asuin- ja toimintaympäristön kehittäminen	Liikuntapaikkaverkosto vasta seuratoiminnan ja omaehtoisen liikunnan tarpeita	Taloudellisten resurssien niukkuus voi viivästyttää hankkeita tai kaikkia hankkeita ei voida toteuttaa	Simpan kuntoilukatos ja Toivalan koulun monitoimikenttä valmistui.
2.1 Lasten ja nuorten terveen kasvun ja hyvän oppimisen mahdollistaminen	Opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset oppimisympäristöt, jotka tukevat toiminnallisuutta ja yhteistyötä	Taloudellisten resurssien niukkuus voi viivästyttää hankkeita tai oppimisympäristöjen toiminnallisuudesta joudutaan tinkimään	Koulujen ja päiväkotien vanhenevan kaluston uusiminen. Uusien toimitilojen kalustaminen.
2.3 Kunnan palveluiden tuottaminen sisäilmaltaan terveellisissä ja turvallisissa tiloissa	Rakentamishankkeiden toteuttaminen suunnitelman mukaisesti	Taloudellisten resurssien niukkuus voi viivästyttää hankkeita	Ahmon koulukeskuksen ja Siilinkosken koulun rakentaminen aloitettu. Siilinkosken päiväkotitoimitus valmistuu kesällä 2024.
ELINVOIMAINEN YMPÄRISTÖ			
3.3 Esteettömyyden ja saavutettavuuden parantaminen	Koulurakentamisessa ja liikuntapaikkarakentamisessa huomioidaan esteettömyys sekä toteutetaan esteettömiä liikuntapaikkoja	Hankkeiden toteuttamisessa voidaan joutua sovittamaan yhteen toiminnallisuuden ja esteettömyyden vaatimukset	Esteettömyys on huomioitu koulurakentamisen hankkeissa.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2023

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2023	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Koulujen ja päiväkotien kasvu- ja oppimisympäristöjen uudistaminen	Siilinkosken päiväkodin kalustohankintojen suunnittelu Suininlahden koulun viipaleen kalustaminen	Opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset oppimisympäristöt, jotka tukevat toiminnallisuutta ja yhteistyötä Uusia kohteita kalustettaessa huomioidaan	Alkuvuoden aikana on hankittu kouluille ja päiväkodeille vanhenevan kaluston tilalle uutta kalustoa mm. älytauluja. Lisäksi on tehty kalustamissuunnitelma Suininlahden koulun

	Koulujen ja päiväkotien vanhentuvan kaluston uusiminen	täysimääräisesti väistötiloihin hankittu käyttökelpoinen kalusto	käyttöön tulevaan väistötilaan. Kalusto hankittu elokuussa. Siilinkosken päiväkodin kalustohankintojen suunnittelu on aloitettu. Kalustamisessa hyödynnetään myös olemassa olevaa kalustoa.
Lähiliikuntapaikkojen toteutus, keskimäärin 1/vuosi	Toivalan koulun kaukalon ja kentän pinnan uusiminen	Keskimäärin 1 lähiliikuntapaikkahanke/vuosi	Hanke valmistui 11/2023.
Kuntoratojen valojen uusiminen osana energiansäästöohjelmaa	Patakukkulan reittien valaistuksen uusiminen	Valot uusittu vuoteen 2025 mennessä	Patakukkulan reittien valoista uusittu 90 % vuoden 2023 aikana.
Ulkokuntoilualueiden kehittäminen	Simpan ulkokuntoilualueen rakentaminen	Hanke toteutettu	Ulkokuntoilualue valmis.

Talousarvion toteutuminen

Investointien tuotot ylittivät talousarvion noin 5 800 eurolla, koska Paasisalo-Vuorela kuntoilureitin toteuttamisen viimeisin valtionosuus maksettiin vasta vuonna 2023.

Investointimenot alittavat talousarvion noin 381 000 eurolla. Tämä johtuu siitä, että palloiluhallihanketta ei ole voitu toteuttaa suunnitellusti. Sivistyslautakunta on siirtänyt käyttösuunnitelmassa palloiluhallihankkeeseen varattua määrärahaa Mantun katsomon rakentamiseen kokouksessaan 24.10.2023 § 68 (100 000 €).

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	Muutos	Muutettu TA 2023	Toteutuma 2023	Poikkeama
SIVISTYSLAUTAKUNTA						
LIIKUNTA PAIKAT						
Liikuntapaikat YHTEENSÄ						
Tuotot	86 700	0	0	0	5 782	5 782
Kulut	-222 878	-680 000	0	-680 000	-339 655	340 345
Netto	-136 178	-680 000	0	-680 000	-333 873	346 127
KONEET JA KALUSTO						
Koneet ja kalusto OPETUSPALV						
Kulut	-74 167	-120 000	0	-120 000	-91 128	28 872
Netto	-74 167	-120 000	0	-120 000	-91 128	28 872
Koneet ja kalusto VARHAISKASV						
Kulut	-14 105	-30 000	0	-30 000	-22 335	7 665
Netto	-14 105	-30 000	0	-30 000	-22 335	7 665
Koneet ja kalusto VAPAA-AIKA						

Kulut	0	-28 000	0	-28 000	-23 900	4 100
Netto	0	-28 000	0	-28 000	-23 900	4 100

Koneet ja kalusto YHTEENSÄ

Kulut	-88 271	-178 000	0	-178 000	-137 363	40 637
Netto	-88 271	-178 000	0	-178 000	-137 363	40 637

SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ

Tuotot	86 700	0	0	0	5 782	5 782
Kulut	-311 149	-858 000	0	-858 000	-477 019	380 981
Netto	-224 449	-858 000	0	-858 000	-471 237	386 763